

Kommunernas näringslivsarbete under ständig omförhandling – skillnader mellan stora och små kommuner

Brita Hermelin, CKS

18 februari 2020

Sveriges
Kommuner
och Landsting

Den strategiska mångsysslaren
Redovisning och analys av enkät om
näringslivschefens arbete 2008

Den strategiske
mångsysslaren – 10 år senare

ENKÄTUNDERSÖKNING OM KOMMUNERNAS NÄRINGSLIVS-
ARBETE 2018 MED ÅTERKOPPLING TILL UNDERSÖKNINGEN 2008

Bakgrund

- Förväntningarna på kommunernas näringslivsarbete har vuxit
- Kommunernas näringslivsarbete har vuxit, breddats och integrerats – sektorsövergripande
- Sker genom egen finansiering och projektfinansiering

- 1. Hur hanterar kommunerna detta? Vad gör man?
- 2. Vad är skillnader mellan olika kommunkategorier?

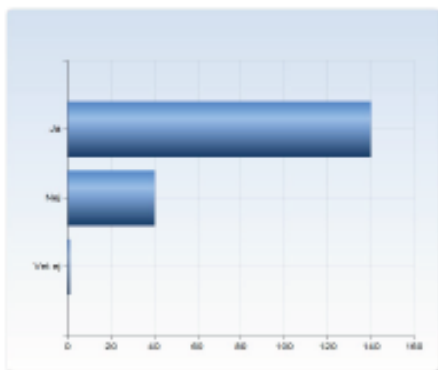
- 3. Framtidsspaning

Hur hanterar kommunerna detta? Vad gör man?

Näringslivsfunktionens placering

”Näringslivsfunktionen är oftast placerad under kommunledningsförvaltningen och trenden pekar mot att allt fler placerar funktionen där” (SKL 2019).

3. Har ni ett näringslivskontor/avdelning inom kommunens förvaltning?	Antal svar
Ja	140 (77,3%)
Nej	40 (22,1%)
Vet ej	1 (0,6%)
Summa	181 (100,0%)

4. Har ni ett näringslivsbolag?	Antal svar
Ja	42 (23,2%)
Nej	138 (76,2%)
Vet ej	1 (0,6%)
Summa	181 (100,0%)

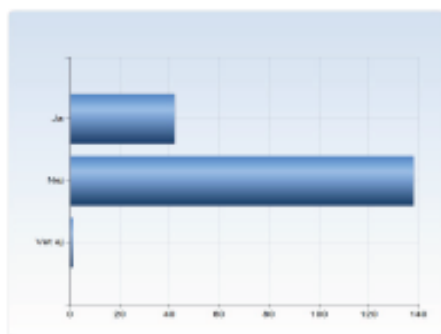
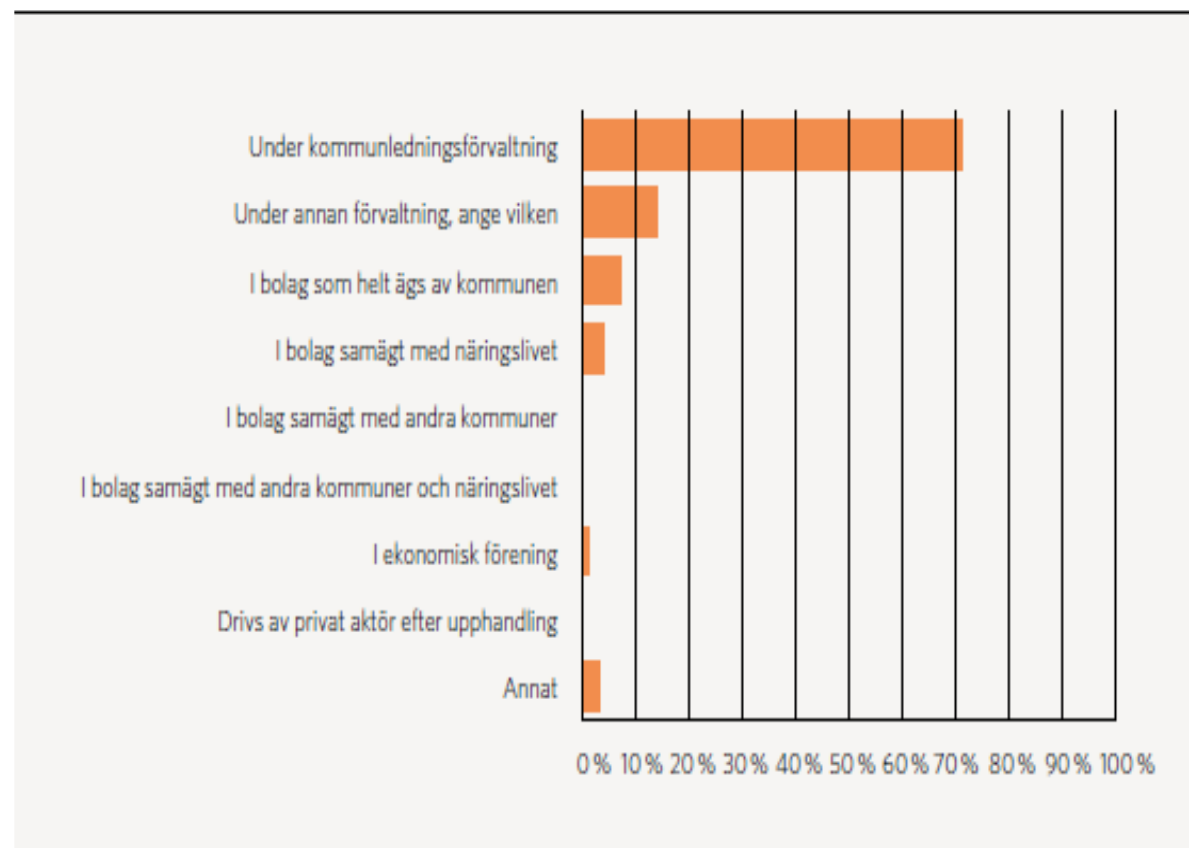

DIAGRAM 7. Placering av näringslivsfunktionen

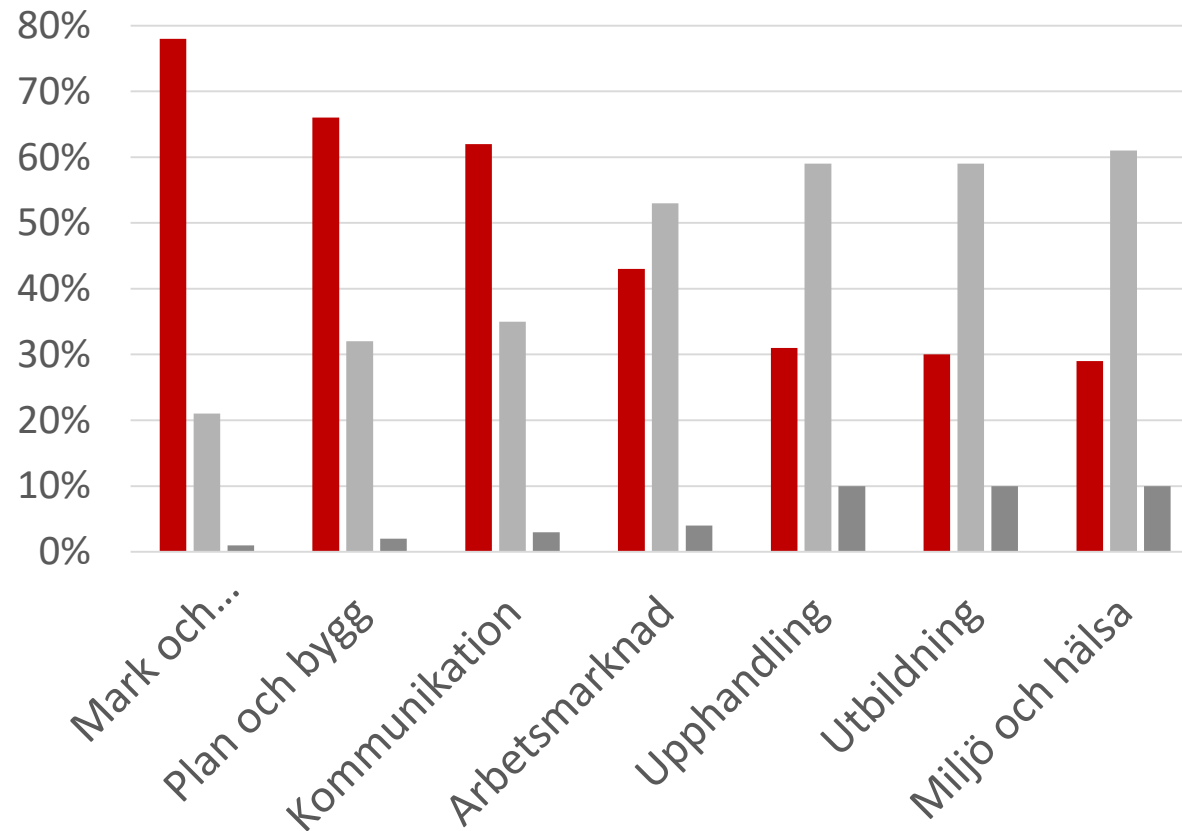
Vad gör näringslivsfunktionen? Kontaktskapande arbete

- Det område från vilket det kommunala tillväxtarbetet över tiden har vuxit fram och breddats.
- Näringslivsråd: 58 procent
 - En referensgrupp till stöd för kommunens tillväxtarbete. Representerar det lokala näringslivet.

Mer än 90%	Mer än 80%	Mindre grad	Fritext
Lokala näringslivs-nätverk	Nyföretagar-centrum	Handels-kammaren	Banker
Regionala näringslivs-nätverk	Innovations-plattformar	Nätverk inom cleantech/miljö	Företag inom handeln
Almi	Bransch-nätverk		AF
Företagarna	Companion		Bemannings-aktörer
Svenskt näringsliv			

Vad gör näringslivsfunktionen? Inre samverkan

Andel av responderande kommuner

”I vilken utsträckning samverkar näringslivsfunktionen med kommunala verksamheter med ansvar för...?”

- I hög utsträckning
- I viss utsträckning
- Inte alls

Källa: SKL 2019.

Fritextsvar om inre samverkan...

- [Det är] svårt när vissa avdelningar t ex de som jobbar med myndighetsutövning inte är så kommunikativa.
- Avdelningen/enhetens mandat är en viktig fråga, dvs hur mycket vi kan styra det kommunala arbetet samt hur mycket de olika förvaltningarna själva arbetar med frågan. Oftast är det en eller få personer som skall driva på hela arbetet, vilket inte går.
- Man kan också säga att vi har olika "status" i den egna organisationen också. Hur engagerad politiken och ledande tjänsteman är [påverkar utvecklingsarbetet].
- Att vi har en helhetssyn horisontellt och aldrig jobbar i stuprör.

Vad ska näringslivsarbete prioritera?

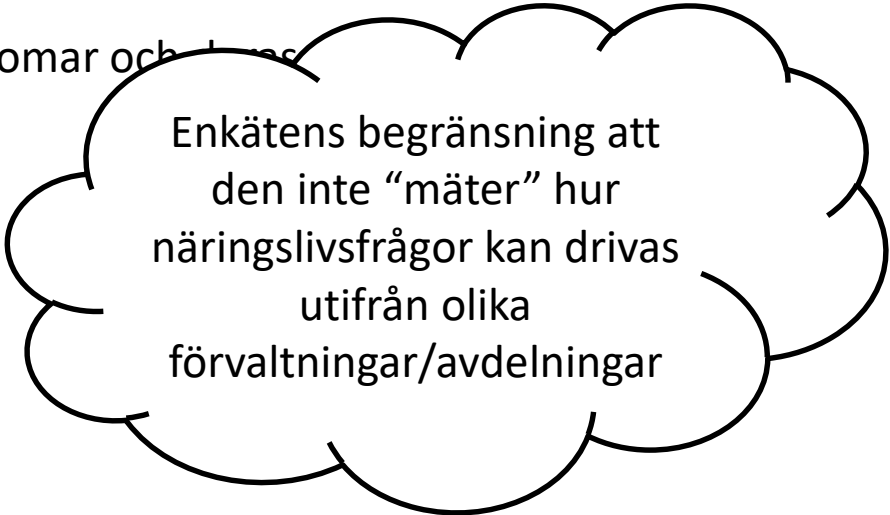
Områden rangordnade från högst till lägst prioritet.

- kompetensförsörjning
 - nyetablering av företag/nyföretagande
 - utveckling av stadskärnan
 - entreprenörskap i skolan
 - ökad sysselsättning bland nyanlända/utrikes födda
 - digitalisering av den kommunala servicen
 - platsmarknadsföring
 - hållbar utveckling/Agenda 2030
 - minska ungdomsarbetslösheten
 - praktikplatser samt internationalisering
- mer än 50 %
- 25-50%
-

Källa: SKL 2019

Fritextsvar om vad som omfattas

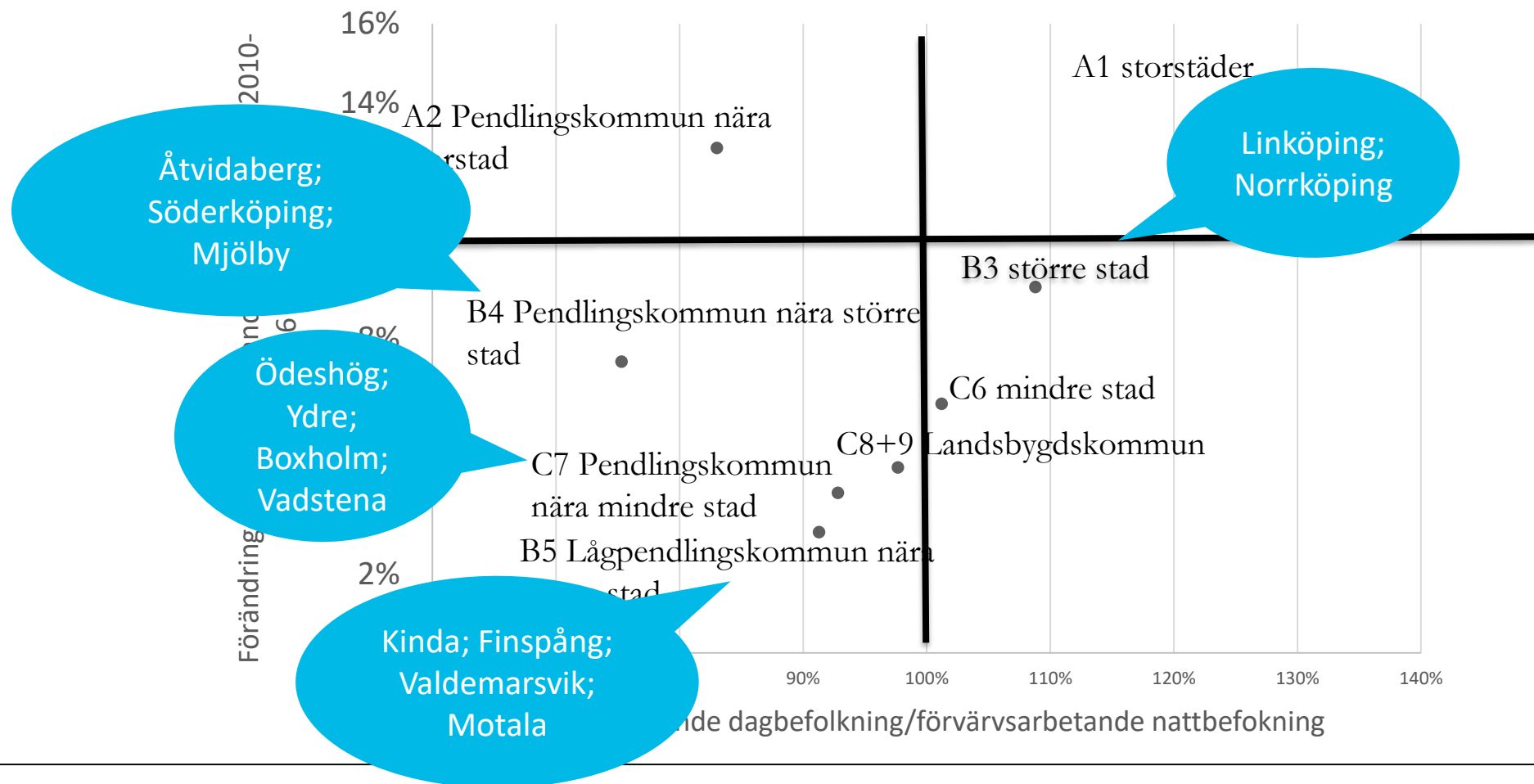
- Jag tror det är viktigt att ta in att aspekten att näringslivsfrågor har blivit väldigt breda: t ex har vi inte förskoleplatser så det räcker flyttar inte de yngre entreprenörerna hit. Fungerar inte föreningslivet funkar inte vardagen för de företagare som har barn i åldern då de tränar och är med i exempelvis musikverksamhet. Näringslivsfrågorna är bredare än någon gång förut!
- Arbete med nyanlända. Hur tar ni tillvara på framtidens idéer? Ungdomar och deras framtida behov.
- Landsbygdsutveckling.

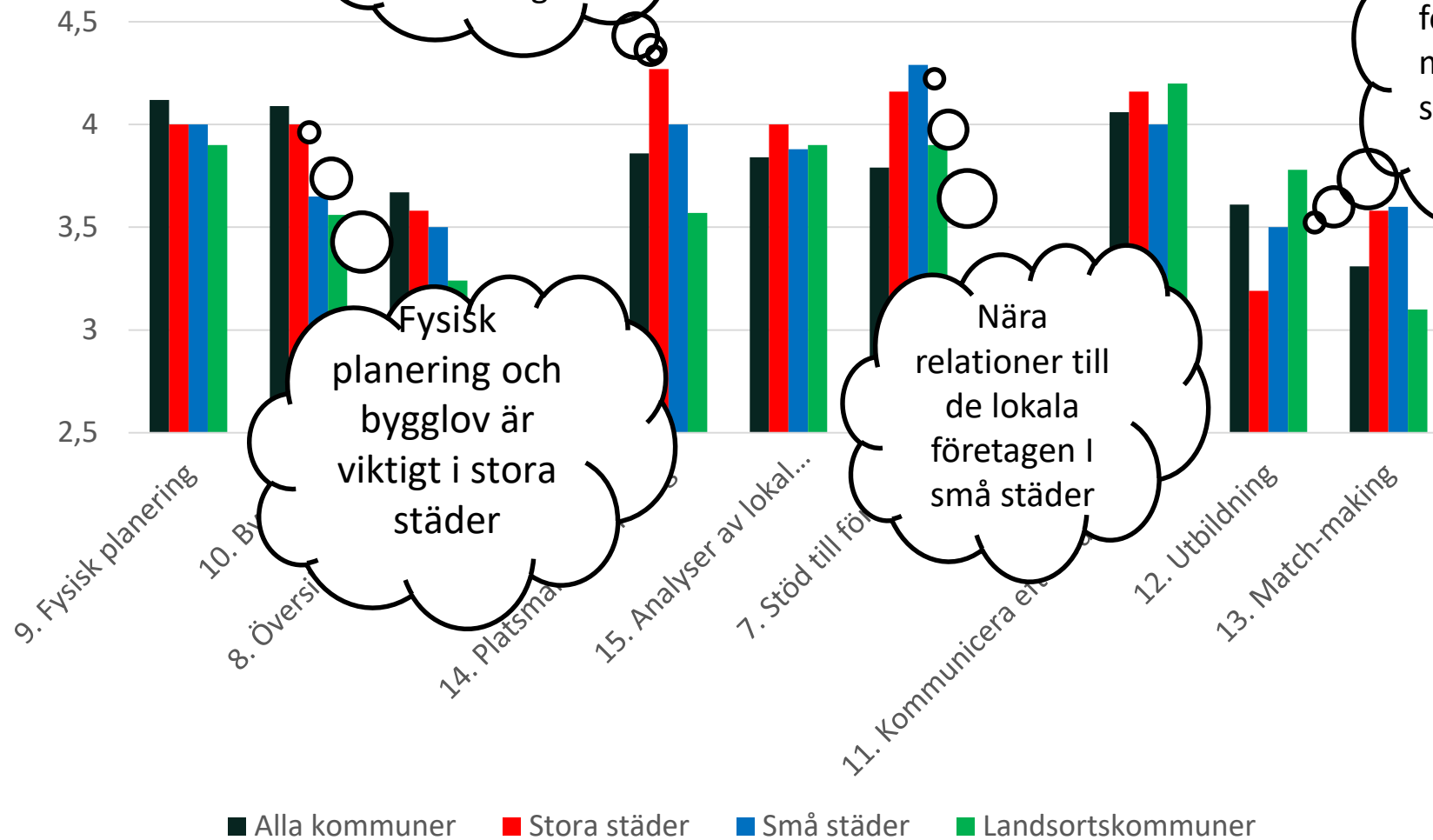
Enkätens begränsning att den inte "mäter" hur näringslivsfrågor kan drivas utifrån olika förvaltningar/avdelningar

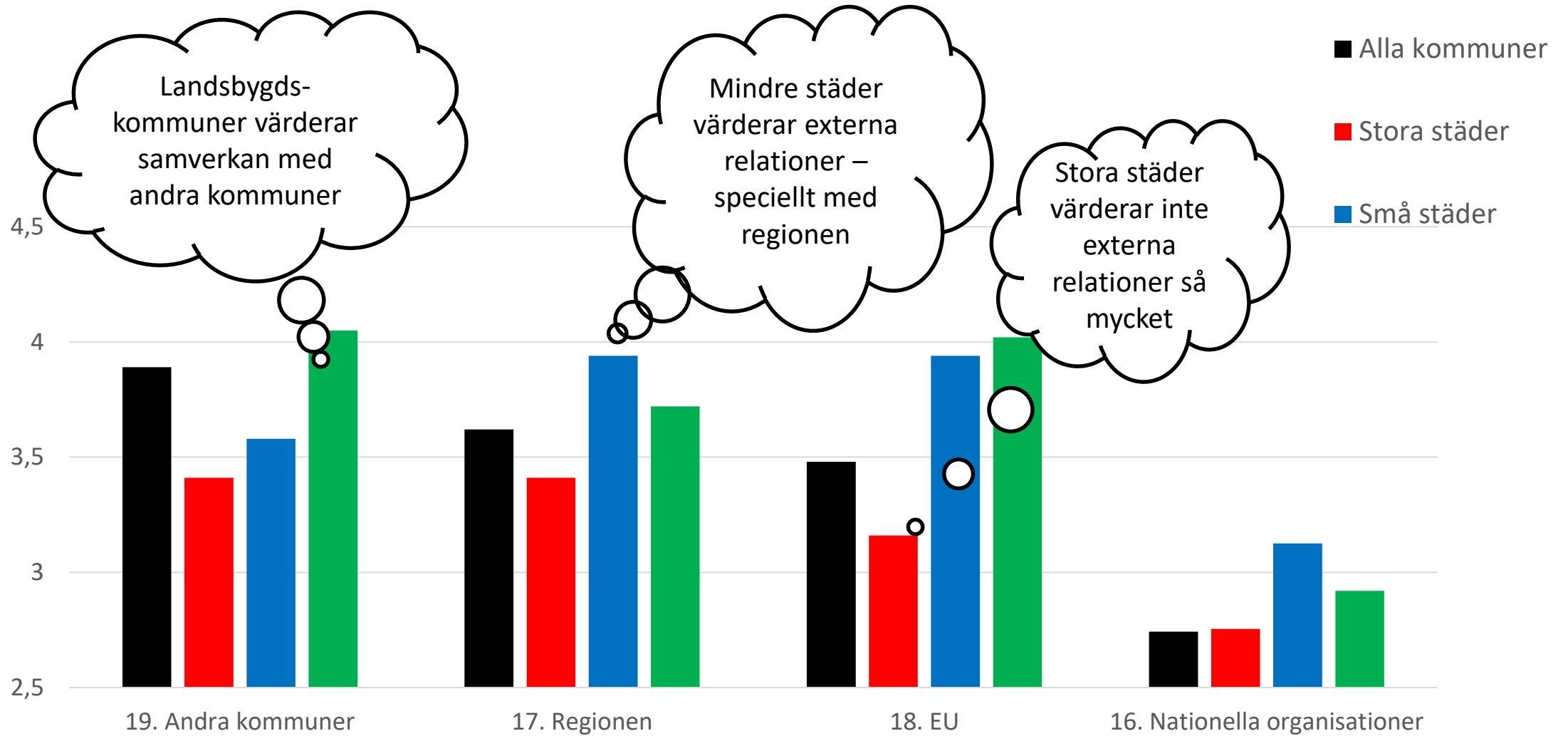
Vad är skillnaden mellan olika kommunkategorier

Näringslivsarbete genom näringslivsfunktionen är olika för olika kommuner

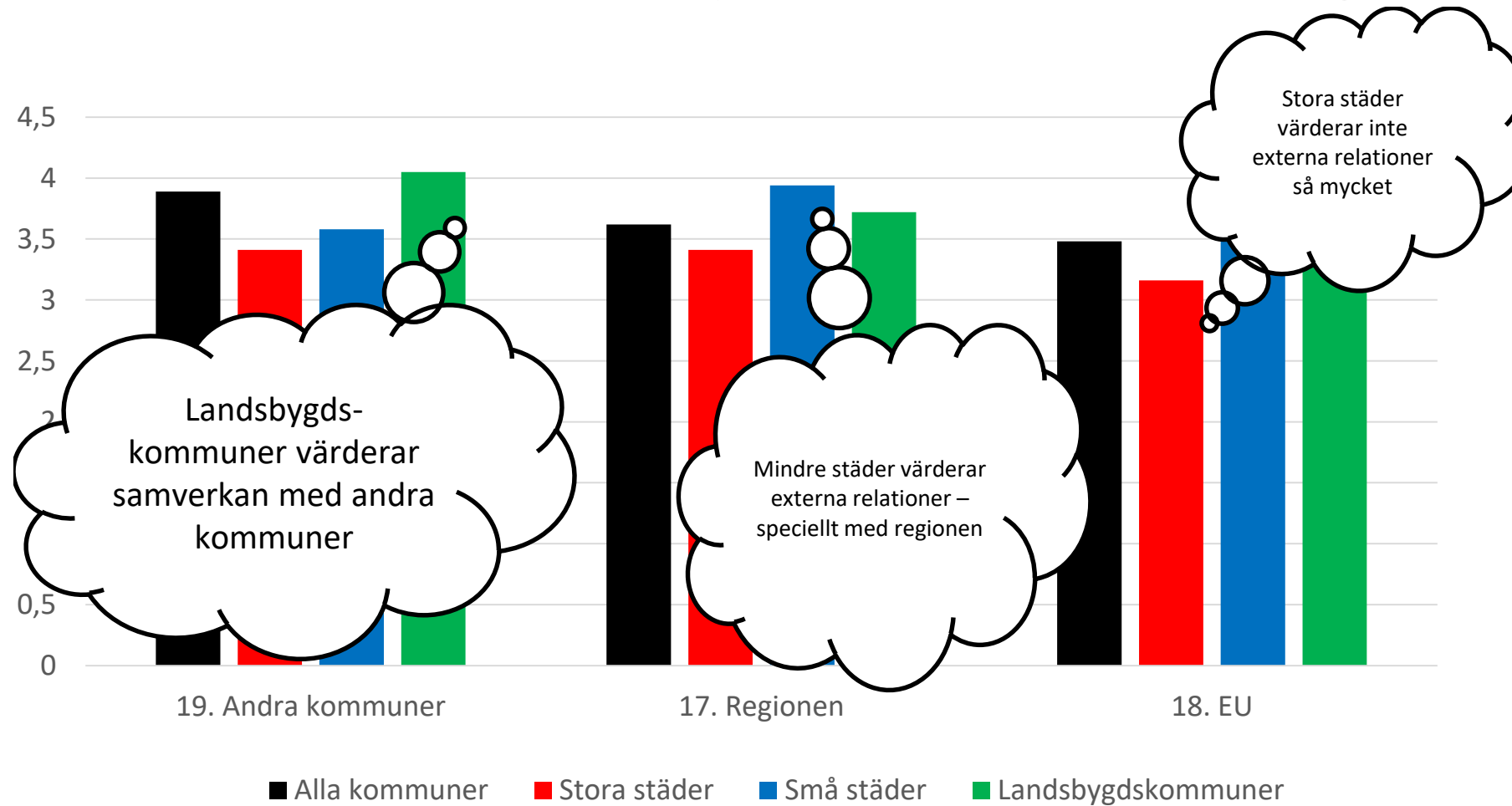

Aktivitet

Externa relationer som skapar resurser för näringslivsarbetet

Slutsatser

- (i) att kontaktskapande arbete kvarstår som ett centralt moment för kommunernas näringslivsfunktioner;
- (ii) att det breddade fältet för det lokala tillväxtarbetet ställer krav på samverkan inom de kommunala organisationerna;
- (iii) att tillväxtarbete ser olika ut i olika geografier. Kommuner som är beroende av sin egen lokala arbetsmarknad är mest aktiva inom olika fält. Sannolikt samband med att här finns en lokal struktur av aktörer för samverkan. I mindre kommuner kan kommunen bli ensam.

Vad är utvecklingen på väg? Framtidsspaning

4 utvecklingstrender? Nya frågor

- 1. Placering vid kommunstyrelsens kontor vad betyder det?
 - Blir man mindre gränsöverskridande? Blir näringslivsfrågor djupare integrerade i kommunernas strategier? Påverkar det sektorsövergripande arbete?
- 2. Besparingar som kräver prioriteringar och nedskalning.
 - Finansiella resurser från staten och EU styr? Ändrar det balansen mellan “top-down” och “bottom-up”?
 - Nya konstellationer av aktörer med civilsamhället och näringslivet?
- 3. Förändrad arbetsdelningen mellan kommuner och regionen?
 - Betyder det att man flyttar över (inte upp!) strategiska näringslivsfrågor till regionerna?
- 4. Agenda 2030 och olika modeller för omställning och hållbarhet.
 - Kräver det mer sektorsövergripande arbete och förändrade förvaltningsformer?

www.liu.se

- Hermelin, B. och Trygg, K. (2018) Lokalt utvecklings- och tillväxtarbete. En studie av kommunernas näringslivsfunktioner. Centrum för kommunstrategiska studier, CKS-rapport 2018:11, Linköpings universitet.
- Hermelin, B. och Rusten, G. (2016) Lokal samverkan, tillväxt och omställning: Studier från industriregioner i Sverige och Norge. Centrum för kommunstrategiska studier, CKS-rapport, Linköpings universitet.
- Hermelin, B. och Persson, B. (2019, opublicerat) How institutional processes form regional economic governance – empirical study of three second-tier cities in Sweden.
- Tillväxtanalys (2011) *Regional och lokal tillväxtpolitik. Vad kan och bör offentliga aktörer göra?* Working paper/PM 2011:28. [Erlingsson, G., Moodysson, J. och Öhrvall. R.]
- Olausson, A. och Syssner, J. (2018) Mot en ny lokal utvecklingspolitik?: Om svenska kommuners arbete för en stärkt lokal attraktionskraft. Centrum för kommunstrategiska studier, CKS-rapport, Linköpings universitet.
- Bergh, A. och Erlingsson, G. (2019) Riskerar kommunernas tillväxtpolitik att göra mer skada än nytta? Ekonomisk debatt, 47:7
- SKL (2019) Enkätundersökning om kommunernas näringslivsarbete 2018 med återkoppling till undersökningen 2008.